

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ»

Харків 2021

ВСТУП

Система законодавства про захист прав споживачів складається із нормативно-правових актів, які мають різногалузевий характер, що ускладнює викладення положень цього інституту в межах однієї з нормативних навчальних дисциплін. Однак, опанування студентами теоретичними знаннями у галузі захисту прав споживачів з метою їх практичного застосування є актуальним, виходячи з того, що кожна людина щоденно перебуває у відносинах, пов'язаних зі споживанням товарів, робіт та послуг. До того ж в інформаційному суспільстві з'являються нові сфери та способи укладення договорів за участі споживачів.

Захист прав споживачів є вибірковою навчальною дисципліною циклу професійно орієнтованих дисциплін для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю «Правознавство». Зазначена дисципліна спрямована на удосконалення та розширення знань студентів, які були отримані ними при вивченні навчальних дисциплін «Цивільне право України», «Адміністративне право», «Кримінальне право».

Цільове призначення навчальної дисципліни полягає у наданні студентам поглиблених теоретичних та прикладних знань про основні права споживачів, особливості їх здійснення на різних етапах відносин за участі споживачів (споживчих відносин), а також у формуванні навиків обрання споживачем в конкретних ситуаціях ефективних способів захисту своїх прав.

Вивчення дисципліни «Захист прав споживачів» сприяє формуванню у студентів системи знань про основні поняття законодавства про захист прав споживачів; становленню сучасного правника як фахівця, який може забезпечити захист суб'єктивних прав та інтересів споживачів; ознайомленню з міжнародними стандартами у цій сфері.

Зміст навчальної дисципліни складають питання, присвячені становленню та розвитку інституту захисту прав споживачів; нормативно-правовому регулюванню споживчих відносин; правам та обов'язкам споживачів; особливостям укладення договорів в цій сфері, зокрема і поза торговельними або офісними приміщеннями, на відстані, в електронній формі; принципам та способам захисту прав споживачів; судовому та адміністративному порядку захисту прав споживачів тощо.

Завданням навчальної дисципліни є:

- опанування студентами необхідними теоретичними положеннями про юридичну природу та зміст прав споживачів, механізмів їх захисту;
- засвоєння основних понять Закону України «Про захист прав споживачів» та інших актів законодавства у сфері захисту прав споживачів;
- ознайомлення з судовою практикою застосування норм законодавства про захист прав споживачів;

- набуття навиків застосування положень актів законодавства у сфері захисту прав споживачів і їх тлумачення;
- формування вмінь аналізувати, робити обґрунтовані висновки щодо застосування тих чи інших способів захисту прав споживачів;
- вироблення вмінь до творчого мислення, самоосвіти, постійного підвищення професійного рівня.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» студенти повинні:

- **знати** загальні положення законодавства у сфері захисту прав споживачів; сферу застосування Закону України «Про захист прав споживачів»; основні права та обов'язки споживачів; юридичну природу прав споживачів на інформацію, безпеку та належну якість продукції; способи захисту прав споживачів у разі порушення умов договору про виконання робіт або надання послуг; види та зміст окремих способів захисту прав споживачів та механізм їх реалізації; підстави та умови відшкодування майнової та моральної шкоди, завданої внаслідок недоліків продукції (дефекту в продукції);
- **вільно орієнтуватися** у системі законодавства про захист прав споживачів та судовій практиці його застосування, зокрема у правових позиціях Верховного Суду;
- **ознайомитися** з міжнародними актами, якими встановлені засадничі положення захисту прав споживачів;
- **уміти** правильно тлумачити та застосовувати положення нормативно-правових актів у сфері захисту прав споживачів; аналізувати умови договору, і виявляти ті, що обмежують права споживачів (несправедливі умови); знаходити допустимі та ефективні способи захисту окремих прав споживачів у конкретних ситуаціях; здійснювати юридичний аналіз обставин справи для кваліфікації порушень у сфері торговельного та інших видів обслуговування споживачів; аргументувати власну точку зору й прийняття рішення за конкретним завданням.

При вивченні навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» використовуються такі види навчальної роботи, як лекції, практичні заняття, колоквиуми, консультації, ділові ігри, індивідуальні навчально-дослідні завдання, самостійна робота студентів.

Формою підсумкового контролю знань студентів є залік за підсумками балів, отриманих на практичних заняттях.

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Т е м а 1. Загальна характеристика відносин у сфері захисту прав споживачів

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика відносин у сфері захисту прав споживачів.
2. Суб'єкти відносин у сфері захисту прав споживачів. Поняття «споживач».
3. Поняття об'єктів відносин у сфері захисту прав споживачів.
4. Сфера застосування Закону України «Про захист прав споживачів».
5. Місце Закону України «Про захист прав споживачів» у системі нормативно-правових актів.
6. Співвідношення положень Закону України «Про захист прав споживачів» та Цивільного кодексу України.

1. У вересні 2017 року між Неєловою і Комерційним банком «Фінансактив» (далі – «Банк») було укладено договір банківського вкладу (депозиту) на вимогу. Згідно з умовами договору Банк прийняв від Неєлової кошти в сумі 100 тис. грн. і зобов'язався щомісяця (до 10 числа кожного місяця) виплачувати їй проценти в розмірі 12 % річних.

Однак, починаючи з листопада 2017 року, Банк припинив виплату відсотків. На неодноразові звернення Неєлової Банк відповідав, що невиплата відсотків пов'язана із фінансовими труднощами Банку, однак невдовзі виплата відсотків буде відновлена.

У січні 2018 року Неєлова вирішила звернутися до суду з вимогою про стягнення суми процентів річних і пені за несвоєчасну виплату відсотків, обґрунтовуючи цю вимогу посиланням на Закон України «Про захист прав споживачів». Однак суд залишив позовну заяву без руху у зв'язку з відсутністю підтвердження сплати судового збору. Неєлова вважала цю ухвалу необґрунтованою у зв'язку зі звільненням споживачів від сплати судового збору, посилаючись при цьому на Закон України «Про захист прав споживачів».

На які питання розраховане завдання? Чи застосовуються до спірних правовідносин положення Закону України «Про захист прав споживачів»? Як слід вирішити цю справу? Проаналізуйте практику Конституційного Суду України та Верховного Суду.

2. Вовченко побачив у мережі Інтернет рекламу квартир у так званій «новобудові» (будинку, який частково побудований, але не введений в експлуатацію) і вирішив звернутися до рекламодавця для придбання однієї з квартир.

Під час переговорів щодо укладення договору купівлі-продажу квартири представник забудовника пояснив Вовченку, що чинне законодавство встановлює суттєві обмеження щодо укладення договорів купівлі-продажу квартир у «новобудовах». Тому вони пропонують своїм клієнтам, які бажають придбати квартиру, укласти з однією з їх компаній, а саме с Компанією з управління активами «Фінансінвест», договір купівлі-продажу акцій Приватного акціонерного товариства «Промсбутаktiv» з розстроченням платежу. Згідно з цим договором покупець періодично сплачує необхідні внески, а як тільки будинок буде введений в експлуатацію, між сторонами буде укладено договір купівлі-продажу квартири, за яким покупець отримає у власність квартиру, а продавець отримає грошові кошти за рахунок сум, внесених на оплату акцій.

Через декілька місяців після укладення договору купівлі-продажу акцій Вовченко дізнався про те, що будівництво новобудови призупинене у зв'язку з численними порушеннями будівельних норм з боку забудовника. Тому він звернувся до забудовника з вимогою про розірвання договору і повернення сплачених сум. Однак забудовник повідомив йому, що договір купівлі-продажу акцій цього не передбачає. Тоді Вовченко звернувся до суду з вимогою про визнання договору купівлі-продажу акцій недійсним як такого, що вчинений з використанням нечесної підприємницької практики в розумінні Закону України «Про захист прав споживачів».

Однак суд відмовив у задоволенні позову, мотивуючи рішення тим, що до спірних правовідносин цей закон не застосовується.

На які питання розраховане завдання? Чи правильне рішення прийняв суд? Проаналізуйте практику Верховного Суду.

3. Ворошилова придбала в магазині побутової техніки пральну машинку. Згідно з укладеним нею договором гарантійний строк становив 12 місяців з моменту придбання машинки.

Через два місяці машинка вийшла з ладу: з десяти програм для прання працювали лише дві. Тому Ворошилова звернулася до магазину, в якому придбала машинку, з вимогою повернення їй сплаченої суми коштів. Проте за результатами проведеного обстеження магазин повідомив, що поломка була несуттєвою, тому вони можуть провести необхідний ремонт. Підстав же для заміни машинки в цьому випадку немає.

Ворошилова звернулася до суду з вимогою про повернення їй сплаченої суми коштів.

На які питання розраховане завдання? Які нормативно-правові акти регулюють спірні питання? Положенням якого нормативно-правового акту повинна надаватися перевага? Як слід вирішити справу? Проаналізуйте практику Верховного Суду.

Т е м а 2. Права та обов'язки споживачів

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика прав споживачів.
2. Право споживача на інформацію про товар (роботу, послугу).
3. Право споживача на безпечність і якість продукції.
4. Загальна характеристика обов'язків споживача.
5. Особливості реалізації прав споживачів у разі укладення договорів поза торговельними або офісними приміщеннями, а також договорів на відстані.

4. Берездецька звернулася до ТОВ «Спортивний центр» (далі – ТОВ) щодо оформлення абонементу на відвідування басейну двічі на тиждень протягом місяця. У жовтні 2018 року між нею і ТОВ було укладено договір про надання послуг, на підтвердження якого видано абонемент на відвідування басейну.

03 жовтня, після першого ж тренування, Берездецька послизнулася у душовій кабіні, внаслідок чого отримала перелом правої руки, струс мозку та інші ушкодження.

У грудні 2018 року Берездецька звернулася до ТОВ з позовом, в якому просила суд стягнути з відповідача 5 460 грн. майнової шкоди (в цю суму входила вартість ліків, а також вартість путівки до санаторію, до якого її було направлено на підставі висновку лікаря з метою проходження курортного лікування), а також 10 000 грн. моральної шкоди. На думку Берездецької, вона зазнала шкоди внаслідок неналежного виконання ТОВ своїх обов'язків як суб'єкта, який надає послуги своїм відвідувачам. Так, у приміщенні душу були відсутні гумові килими, які обов'язково повинні бути в приміщеннях такого роду, стічні комунікації функціонували неналежним чином, оскільки на підлозі постійно залишався 2-3 сантиметровий шар мильної води, а на стінах були відсутні будь-які попереджувальні знаки на кшталт «Обережно! Слизько!». Крім того, інші відвідувачі басейну також скаржаться на слизькість підлоги і зазначають, що випадки подібних падінь у приміщенні душу є непоодинокими.

На які питання розраховане завдання? Чи були порушені права споживача? Якщо так, то які саме права споживача були порушені? Яке рішення повинен прийняти суд?

5. У серпні Волошин уклав договір з ФОП Василюк про придбання в останнього висувного навісу від сонця і невеликого дощу і монтаж такого навісу. Вартість навісу і робіт з його установки становили 7 000 грн.

На початку листопада змонтований навіс обірвався і впав на автомобіль Волошина, у зв'язку з чим останньому було заподіяно шкоду на суму 20 000 грн.

Волошин звернувся до ФОП Василюка з вимогою про відшкодування йому завданої майнової шкоди. Однак останній відмовив йому в задоволенні цієї вимоги, посилаючись на те, що шкода була заподіяна внаслідок неправильної експлуатації навісу Волошиним. Зокрема, згідно з інструкцією щодо використання навісу його необхідно згортати у разі виникнення сильних поривів вітру, граду або сильної зливи, чого Волошиним зроблено не було. Волошин же зазначив, що під час установки навісу про вказані особливості використання навісу йому ніхто нічого не сказав.

На які питання розраховане завдання? Чи були порушені права споживача? Якщо так, то які саме права споживача були порушені? Як слід вирішити цей спір?

6. Валерьянов замовив через інтернет-магазин чоботи вартістю 5000 грн. На підтвердження отримання замовлення ТОВ «Чобіток», яке здійснювало реалізацію своїх товарів через цей інтернет-магазин, надіслало Валерьянову електронний лист на його електронну пошту. Лист містив таку інформацію: «Шановний пане Валерьянов! Ми щиро вдячні за те, що Ви обрали продукцію саме нашого виробництва! Для ознайомлення з умовами договору купівлі-продажу перейдіть, будь ласка, за гіперпосиланням: <http://chobitok.ua/contract>».

Через два дні чоботи надійшли на адресу поштового відділення, де Валерьянов їх оплатив і забрав. Проте через декілька днів він виявив, що розмір чобіт йому не підходить, у зв'язку з чим через 15 днів він надіслав продавцю електронне повідомлення електронною поштою про те, що він відмовляється від договору і просить повернути йому гроші, після чого він поверне товар. Проте продавець відмовився повертати гроші, зазначивши, що право на відмову від договору згідно зі ст. 12 Закону України «Про захист прав споживачів» зберігається протягом 14 днів. На це Валерьянов повідомив, що 14 днів починаються з моменту отримання документа про підтвердження факту укладення договору, однак електронний лист від продавця таким документом не вважається.

На які питання розраховане завдання? Які особливості реалізації прав споживачів у разі укладення договорів поза торговельними або офісними приміщеннями, а також договорів на відстані? Чи був обов'язок щодо підтвердження надання споживачу інформації про товар виконаний належним чином? Як слід вирішити спір?

Т е м а 3. Права споживачів у сфері купівлі-продажу

Питання для обговорення

1. Права споживача у випадку придбання товару з недоліками. Поняття категорії «якість товару».
2. Строки пред'явлення споживачем вимог щодо недоліків товару. Заміна товару неналежної якості.
3. Основні засоби забезпечення належної якості товарів. Поняття та значення гарантійного строку.
4. Розрахунки зі споживачем у разі заміни товару з недоліками чи розірвання договору.
5. Особливості обміну товару належної якості.
6. Права споживача на інформацію про товар.
7. Права споживача на безпеку товару.
8. Права споживачів при продажі окремих видів товарів.

7. 14 січня 2019 року Васильченко уклала договір роздрібної купівлі-продажу, придбавши в магазині ТОВ «Світ побутової техніки» холодильник ELECTROLUX EN3452JOW побутового призначення за 11 499 грн. Придбаний нею холодильник 26 січня 2019 року вийшов з ладу через суттєву поломку, а саме поломку компресора, що свідчить про неналежну якість товару.

Васильченко звернулася до магазину ТОВ «Світ побутової техніки» з письмовою заявою про заміну придбаного нею холодильника на аналогічний належної якості. Вимога магазином задоволена не була, а Васильченко було рекомендовано звернутися до сервісного центру по обслуговуванню холодильників відповідної марки, який здійснює гарантійне обслуговування. Список сервісних центрів при продажі покупцю був наданий разом з іншими супроводжуючими товар документами. Представник магазину наголошував на тому, що товар Васильченко при придбанні оглядався, він працював, нею підписаний акт прийому-передачі товару, в якому було зазначено, що претензій до магазину вона не має. Васильченко з цим категорично не погодилася, оскільки вважала, що поломка відбулася через короткий час після придбання, а це, на її думку, свідчить про неякісний товар, тим більш, користуватися відремонтованим холодильником вона не планувала. Тому вона заявила про відмову від раніше укладеного договору та вимогу про повернення сплаченої нею суми в розмірі 11 499 грн. Представник магазину пояснив, що це також не можливо, оскільки всі гроші вже інкасовані.

В квітні 2019 року Васильченко звернулася до суду з позовом до ТОВ «Світ побутової техніки» про відмову від укладеного нею договору роздрібної купівлі-продажу холодильника ELECTROLUX EN3452JOW та просила повернути їй грошові кошти в сумі 11 499 грн., а холодильник передати ТОВ «Світ побутової техніки» та стягнути з відповідача на її користь заподіяну моральну шкоду в розмірі 2 000 грн.

На які питання розраховане завдання? Яке рішення повинен винести суд? Чи змінилося би рішення, якщо би Васильченко відразу заявила магазину про свою відмову від договору? Чи змінилося би рішення суду, якщо би холодильник був придбаний в інтернет-магазині?

8. 7 липня 2017 року Маркевич уклав контракт з ТОВ “Віп Моторс”, за умовами якого придбав новий автомобіль марки Mercedes-Benz S 63 AMG Coupe 4Matic 2017 року випуску. В процесі експлуатації автомобіля виникли недоліки у вигляді незвичного шуму автоматичної коробки передач, сильних поштовхів і ривків автомобіля при його русі та наборі швидкості. Із серпня 2018 року Маркевич неодноразово звертався до ТОВ “Віп Моторс” з приводу усунення причин вказаних недоліків. Проте після проведення діагностики та заміни деяких деталей автомобіля, недоліки повністю усунуті не були, а проявилися знову.

В січні 2019 року Маркевич звернувся до Головного управління Держпродспоживслужби в Харківській області за захистом своїх прав та сприянню вирішення його проблеми, посилаючись на те, що автомобілем користується він для потреб своєї сім’ї, яка включає малолітніх дітей, і він побоюється за їх життя. Йому було роз’яснено, що потрібно звертатися до суду.

10 лютого 2019 року Маркевич звернувся до суду з позовом до ТОВ “Віп Моторс” про захист прав споживачів з зобов’язанням протягом місяця замінити автомобіль Mercedes-Benz S 63 AMG Coupe 4Matic 2017 року випуску, який він придбав 07.07.2017 року на аналогічний автомобіль належної якості.

На які питання розраховане завдання? Яке рішення повинен винести суд? Чи змінилося би рішення, якщо б Маркевич відремонтував автомобіль в іншій компанії та вимагав відшкодування вартості ремонту з ТОВ “Віп Моторс”?

9. 15 квітня 2017 року Ільчук придбав у ТОВ «Гарний будинок» майнові права на нежитлові приміщення в недобудованому будинку за адресою Велика Васильківська буд. 10 в місті Києві. В договорі було зазначено строк здачі об’єкта в експлуатацію IV квартал 2018 року, однак своєчасно об’єкт зданий не був, про що було складено відповідний акт. Між тим Ільчуку в кінці 2018 року було запропоновано розпочати ремонт в приміщеннях, майнові права на яке ним були придбані, на що він погодився. Будинок був зданий в експлуатацію у II кварталі 2019 року.

Під час ремонту з’ясувалося, що приміщення мають суттєві недоліки, і Ільчук вирішив, що цим договором та обставинами, що склалися, його права були порушені, та звернувся до суду з позовом до ТОВ «Гарний будинок» про захист своїх прав як споживача. Він просив стягнути з відповідача пеню у розмірі 166 208 грн. 10 коп., неустойку у розмірі 53 142 грн. 23 коп., а також у зв’язку з усуненням недоліків будівельних робіт: вартість будівельних та

оздоблювальних матеріалів у розмірі 6 500 грн., вартість робіт із визначення обсягів необхідних повторних будівельних робіт у розмірі 1 300 грн. та вартість цих будівельних робіт з усунення виявлених недоліків у розмірі 83 600 грн. 50 коп.

На які питання розраховане завдання? Чи підлягають позовні вимоги задоволенню? Як слід вирішити спір?

Т е м а 4. Права споживачів у сфері виконання робіт

Питання для обговорення

1. Поняття категорії «якість робіт».
2. Права споживача у випадку виявлення недоліків виконаної роботи. Строки усунення недоліків.
3. Основні засоби забезпечення належної якості робіт. Поняття та значення гарантійного строку.
4. Строки виконання робіт. Правові наслідки порушення цих строків.
5. Кошторис виконуваних робіт. Порядок розрахунків за виконання робіт.
6. Виконання робіт з матеріалів виконавця та матеріалів споживача чи робота з річчю споживача.
7. Права споживача на інформацію про роботу.
8. Права споживача на безпеку робіт.
9. Права споживачів при виконанні окремих видів робіт.

10. 14 травня 2019 року Ільчук уклав з ФОП Левченко договір побутового підряду на проведення комплексних робіт з виготовлення та встановлення в його квартирі дерев'яних міжкімнатних дверей на загальну суму 22 000 грн. та вніс завдаток в сумі 15 400 грн. Договором було передбачено обов'язок підрядника проведення монтажу дверей протягом 14 робочих днів з часу отримання завдатку. Однак цього своєчасно зроблено не було, тому Ільчук 2 липня звернувся до ФОП Левченко з претензією про виплату йому пені в розмірі 20 460 грн. ФОП Левченко відмовився задовольняти вимогу Ільчука, посилаючись на те, що двері він виготовив й був готовий встановити їх, а всі отримані гроші були витрачені на закупівлю деревини та матеріалів для виготовлення дверей, тому для сплати пені він грошей не має.

Ільчук, вважаючи, що його права як споживача були порушені, 3 липня 2019 року звернувся до суду з позовом до ФОП Левченко про розірвання договору, стягнення пені в розмірі 21 120 грн. та суми завдатку в розмірі 15 400 грн., й додатково сплатити суму у розмірі завдатку.

ФОП Левченко в суді пояснив, що він зробив заміри, виготовив двері та був готовий їх встановити вже 24 травня 2019 року, однак Ільчук відмовився,

вказуючи, що вони його не влаштовують, тому ФОП Левченко їх вивіз. Пеня на його думку повинна сплачуватися з вартості його робіт, а це 30 % від договору, які він планував отримати після встановлення дверей, тобто в розмірі 6 336 грн.

На які питання розраховане завдання? Яке рішення повинен винести суд? Чи змінилося би рішення, якщо б в договорі фігурувала категорія “аванс”, а не “завдаток”? Чи змінилося би рішення, якщо б ФОП Левченко не видав би Ільчуку розрахунковий документ про сплату суми? Яке рішення повинен був прийняти суд, якщо б в договорі було встановлено, що винна сторона сплачує іншій стороні пеню у розмірі 0,5 % від вартості замовлення (без вартості робіт) за кожен день прострочення, при чому нарахування і виплата пені проводиться при умові 100% оплати замовлення?

11. Аверіна 01 березня 2019 року уклала з ТОВ «Євроблиск» договір побутового підряду з чистки та догляду хутряної шуби, сплативши аванс в сумі 2 000 грн., а ще 500 грн. повинна була сплатити по закінченню роботи.

По закінченню терміну чистки, 20 березня 2019 року Аверіна звернулася за своєю шубою, яка була, на її погляд, пошкоджена. Білій колір був не чисто білим, а жовтуватим, тому вона не провела остаточний розрахунок і вимагала від ТОВ «Євроблиск» повернення вартості сплаченого авансу та відшкодування вартості шуби, в чому їй було відмовлено. Представник ТОВ «Євроблиск» запропонував власним коштом їй усунути недолік, шуба знов була очищена протягом 10 робочих днів, однак досягти результату не вдалось, а колір шуби залишився стійким жовтуватим.

Аверіна звернулася до суду з позовом до ТОВ «Євроблиск» про розірвання договору, відшкодування матеріальної шкоди (вартості шуби з урахуванням її зносу), неустойки в розмірі 1 % за кожен день прострочення, вартості правової допомоги та моральної шкоди з огляду на те, що цю шубу подарував їй померлий чоловік і вона була пам'яттю про нього. ТОВ «Євроблиск» заперечувало проти позову, мотивуючи тим, що замовницю попереджали про можливі зміни кольору, і про це мається вказівка в договорі та подала зустрічний позов про стягнення 500 грн. остаточного розрахунку за виконану роботу.

На які питання розраховане завдання? На які докази можуть посилатися сторони для мотивації своєї позиції? Яке рішення повинен винести суд?

12. Ткаченко уклала з СТО «Автосвіт» договір на обслуговування свого автомобіля, залишивши його там для огляду. На наступний день, коли вона звернулася на СТО «Автосвіт» за своїм автомобілем, їй повідомили, що стався прикрий випадок, внаслідок якого автомобіль значно пошкоджено. Однак їхньої вини в цьому немає, оскільки він був викрадений колишніми працівниками Івановим та Сидоровим, інформація про що внесена до ЄРДР.

Ткаченко звернулася до суду з позовом до СТО «Автосвіт» про стягнення вартості автомобіля та відшкодування моральної шкоди, яка була їй нанесена недбалим ставленням до її майна.

На які питання розраховане завдання? Чи буде відповідати СТО «Автосвіт» за схоронність майна замовника під час виконання робіт? Якими документами підтверджується передача майна і, відповідно, його повернення? Яке рішення повинен винести суд?

Т е м а 5. Права споживачів у сфері надання послуг

Питання для обговорення

1. Поняття категорії “якість послуг”.
2. Права споживача у випадку виявлення недоліків наданої послуги. Строки усунення недоліків.
3. Основні засоби забезпечення належної якості послуг. Поняття та значення гарантійного строку.
4. Строки надання послуг. Правові наслідки порушення цих строків.
5. Обсяг наданих послуг.
6. Порядок розрахунків за надану послугу.
7. Права споживача на інформацію про послугу.
8. Права споживача на безпеку послуги.
9. Права споживачів при наданні окремих видів послуг.

13. 25 жовтня 2018 року Вишневецький уклав договір з агенцією «Світ подорожей» про надання туристичних послуг, плануючи відпочинок для своєї родини під час новорічних свят до Австрії на гірськолижний курорт Лозер. Відповідно до умов договору пропонувалася подорож на 7 днів у 4-х зірковий готель з 3-х разовим харчуванням, катанням на лижах, масажем та можливістю проживання у готелі домашніх тварин. Останнє було актуальним для Вишневецького, тому що окрім родини, яка складалася з двох дорослих та двох малолітніх дітей, він завжди брав у подорож свою собаку породи ши-тцу.

25 грудня 2018 року, коли родина Вишневецького в аеропорту очікувала свій рейс, йому повідомили, що рейс затримується на невизначений час. Він намагався зв'язатися з представником туристичної агенції, але це було неможливим в зв'язку зі святковим днем.

Зранку 26 грудня, коли Вишневецький із запізненням добрався з родиною до свого готелю, він дізнався, що деякі послуги готелю були платними: skipass (в готельні послуги входило катання на лижах по зазначених місцях на спеціально відведений території), масаж та перебування собаки оплачувалися окремо.

По прибуттю в Україну Вишневецький звернувся до агенції «Світ подорожей» зі скаргою та вимогою компенсувати йому вартість одного втраченого дня подорожі, вартість сплачених ним додаткових послуг (skipass, масаж та перебування собаки), які підтверджувалися відповідними документами, та моральну шкоду, яка була нанесена йому та його сім'ї в зв'язку з тим, що подорож пройшла не на тих умовах, на яких був укладений договір.

В задоволенні скарги йому було відмовлено на тій підставі, що затримка авіарейсу відбулася з вини авіакомпанії, а не агенції, катання на лижах, включене до переліку послуг, було надано, а щодо оплати за проживання в готелі собаки, то в договорі зазначалося, що перебування було «можливим», але це не означає безкоштовно.

Вишневецький звернувся з позовом до суду.

На які питання розраховане завдання? Які права має Вишневецький згідно з Законом України «Про захист прав споживачів»? Як слід вирішити спір?

14. Левченко уклав із приватною клінікою «Смайл» договір на ортодонтичні послуги, Предметом договору було встановлення замків-бркетів на обидві щелепи з метою корекції зубної дуги.

При укладенні договору виконавець в особі лікуючого лікаря пояснив, що об'єктивно можна визначити лише орієнтовний строк лікування, який, як правило, триває один-два роки. Через особливість щелепно-лицьової будови пацієнта лікування продовжувалось два роки і один місяць.

Левченко звернувся до клініки з вимогою про сплату неустойки в розмірі 90% вартості наданої послуги як штрафної санкції за прострочення строку надання послуги, однак вимога не була задоволена і він звернувся до суду.

На які питання розраховане завдання? Яке рішення повинен винести суд? Чи змінилося би рішення, якщо б в договорі було зазначено строк надання послуги два роки?

15. Умнова звернулася до суду з позовом до ТОВ «Інформаційна агенція» про стягнення матеріальної шкоди в розмірі 3 000 грн. та моральної шкоди в розмірі 30 000 грн., посилаючись на те, що в зв'язку з ювілеєм своєї матері вона уклала з відповідачем договір про надання інформаційних послуг. Предметом договору було розміщення на рекламному щиті, який видно з вікна будинку її матері, вітальної реклами. Рекламу з зазначенням ім'я матері та привітання було розміщено, але із запізненням, при цьому на ній було фото зовсім іншої жінки.

Представник ТОВ «Інформаційна агенція» у суді пояснив, що реклама не була розміщена своєчасно у зв'язку з травмою робітника, який повинен був це зробити в зазначений день. З приводу фото він пояснив, що під час верстки макету привітання для друку сталася технічна помилка, і агенція приносить свої

вибачення та пропонує розмістити Умновій подібне вітання для будь-якої зазначеної нею особи безкоштовно.

На які питання розраховане завдання? Яке рішення повинен винести суд?

Т е м а 6. Права споживачів фінансових послуг

Питання для обговорення

1. Поняття, види та загальна характеристика фінансових послуг.
2. Застосування законодавства про захист прав споживачів до відносин у сфері надання фінансових послуг.
3. Принципи захисту прав споживачів фінансових послуг.
4. Особливості надання фінансових послуг споживачу.
5. Види та правовий статус учасників ринків фінансових послуг.
6. Договір про надання фінансових послуг: поняття, предмет, зміст, сторони.
7. Механізми захисту прав споживачів фінансових послуг.
8. Захист фінансовою установою прав та інтересів споживачів фінансових послуг.
9. Відповідальність за порушення прав споживачів фінансових послуг.

16. Між банком «Фінансові ініціативи» і Панковою був укладений кредитний договір, за умовами якого Панковій було надано кошти в сумі 100 000 грн., які вона зобов'язувалася повернути з урахуванням нарахованих на них процентів через 2 роки після укладення договору.

Однак Панкова вчасно свій обов'язок не виконала. Тому банк звернувся до суду з позовом про примусове стягнення суми кредиту 100 000 грн., нарахованих процентів річних за ставкою 18 %, пені за ставкою 3 % за кожен день порушення виконання зобов'язання та штрафу в розмірі 15 000 грн.

Панкова подала до суду зустрічний позов, у якому просила визнати укладений договір недійсним. Свої вимоги вона обґрунтовувала тим, що під час укладення цього договору було порушено вимогу про письмову форму (ст. 1055 ЦК), оскільки (а) для укладення договору нею було підписано заяву про приєднання до типового договору, умови якого містилися на сайті банку; (б) під час укладення договору ніхто не ознайомив її з повним текстом договору, а тільки порадили зайти на сайт банку для ознайомлення з цими умовами; (в) наразі встановити, до якої саме редакції договору вона приєдналася було неможливо, оскільки редакції кредитного договору на сайті постійно змінюються банком в односторонньому порядку, але дату зміни встановити неможливо.

На які питання розраховане завдання? Чи зміниться рішення після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг»? Як слід вирішити спір?

17. 5 липня 2018 р. Антоненко уклала договір банківського вкладу з ПАТ «Банк Східний» (далі – Банк). За умовами цього договору Антоненко внесла, а Банк прийняв на депозитний рахунок кошти у сумі 50 000 грн. строком на 1 рік під 15 % річних.

У встановлений договором строк Антоненко звернулася до Банку з вимогою про виплату їй суми вкладу та процентів, але отримала відмову. У Банку їй пояснили, що (а) рахунок для зарахування її коштів не був відкритий; (б) працівник Банку Зоценко, який оформлював договір з Антоненко звільнився пів року тому; (в) у документі (заява про прихід готівки), який Антоненко пред'явила на підтвердження договору, неправильно зазначена назва банку; вказаний неіснуючий дебетний рахунок відділення банку; номер рахунку платника – відмінний від номера, зазначеного у депозитному договорі; відсутній відбиток печатки (штампу) банку та/або електронний підпис працівника банку (філії, відділення), засвідчений електронним підписом.

Згодом виявилось, що Зоценко обвинувальним вироком визнаний винним у заволодінні за попередньою змовою групою осіб чужим майном в особливо великих розмірах шляхом зловживання службовою особою її службовим становищем і у внесенні до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, які спричинили тяжкі наслідки.

Антоненко звернулася за консультацією до адвоката із запитаннями: Чи був укладений договір банківського вкладу? Чи було дотримання вимоги закону щодо форми договору банківського вкладу? Хто є належним відповідачем по справі? Який спосіб захисту її права необхідно застосувати? Чи має вона право вимагати відшкодування моральної (немайнової) шкоди, яка їй була завдана неможливістю вчасно одержати від Банку коштів?

На яке питання розраховане завдання? Надайте правовий аналіз ситуації. Яку відповідь має надати адвокат?

18. Ковальчук 15.09.2018 звернувся до фінансової установи «Вердикт Капітал» для одержання кредиту у розмірі 7000 грн. строком 14 днів. Шляхом використання одноразового ідентифікатора (від фінансової установи на телефон Ковальчука надійшло СМС-повідомлення з кодом, який він використав) Ковальчук одержав на свою банківську картку від фінансової установи грошові кошти у розмірі 7000 грн. Вважаючи, що ним не був укладений кредитний договір у письмовій формі, оскільки він такий договір не підписував, Ковальчук вирішив одержані кошти не повертати.

28.08.2019 Ковальчука повідомили, що до бухгалтерії підприємства, де він працював надійшла постанова приватного виконавця від 21.08.2019 про звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника, з якої він дізнався, що 17.08.2019 відкрито виконавче провадження з виконання виконавчого напису приватного нотаріусу Київського міського нотаріального округу виданого 30.01.2019 про стягнення з нього на користь ТОВ «Вердикт Капітал» заборгованості за період з 30.09.2018 року по 28.12.2018 року включно, суму у розмірі: - 7 000,00 грн. – заборгованість за тілом кредиту; - 4988,97 грн. – заборгованість за нарахованими та несплаченими відсотками; - 3500,00 грн. – заборгованість за пенєю; - 50,00 грн. – плата за вчинення виконавчого напису, що становить загальну суму 15538,97 грн., а також 1553,89 грн. – виконавчий збір/основну винагороду приватного виконавця. Загальна сума стягнення – 17 761,86 грн., яка підлягає відрахуванню з його доходів після утримання податків, зборів та ЕСВП в розмірі 20 % до погашення загальної суми заборгованості за виконавчим провадженням.

Вважаючи, що вказане стягнення суперечить положенням чинного законодавства, Ковальчук звернувся до адвоката для одержання консультації за наступними питаннями: 1) Чи правомірним є укладення он-лайн кредитного договору без власноручного його підпису? 2) Чи правомірно приватний нотаріус здійснив виконавчий напис? 3) Чи правомірно приватний виконавець відкрив виконавче провадження? 4) Чи підлягають стягненню грошові кошти, зазначенні у постанові приватного виконавця?

На яке питання розраховане завдання? Надайте правовий аналіз ситуації. Яку відповідь має надати адвокат? Чи змінилась би відповідь адвоката, як би Ковальчук уклав з фінансовою установою кредитний договір у письмовій формі?

19. Карпенко одержав з обслуговуючого його ПАТ «Укрсиббанк» (далі – Банк) СМС-повідомлення про те, що з його карткового рахунку було здійснено два грошових перекази на загальну суму 14500 грн. Оскільки він ці кошти не знімав, Карпенко негайно звернувся до Банку, із заявою-вимогою роз'яснити на якій підставі відбулося списання грошових коштів з його карткового рахунку та вимагав забезпечити повернення на його рахунок грошових коштів. Банк заблокував його картку та повідомив, що грошові перекази було здійснено через електронну систему іРау.іа та відмовив Карпенко у поверненні суми переказів на його рахунок, оскільки зі сторони Банку не виявлено порушень, а власник картки самостійно несе відповідальність за внесення даних під час проведення банківських операцій з його картки.

Карпенко, не погодившись з відмовою банку, звернувся з позовом до суду про стягнення з Банку суми безпідставно списаних з його рахунку коштів у розмірі 14500 грн., інфляційних та 3% річних за період від дня списання коштів з його рахунку до дня їх повернення, а також моральної шкоди, що полягає у

сильних душевних стражданнях, яких він зазнав у зв'язку із протиправним позбавленням належних йому грошових коштів. У судовому засіданні представник Банку вину не визнав, посилаючись на те, що пароль, необхідний для здійснення переказу, відомий лише власнику картки, а тому Банк не може нести відповідальність за розголошення таких відомостей.

На яке питання розраховане завдання? Надайте правовий аналіз ситуації? Яке рішення має прийняти суд? Чи змінилось би вирішення спору, якщо б Карпенко заявив про крадіжку платіжної картки та даних від неї?

20. 17-річний Коваль товаришував з Бойко і вирішив подарувати їй на день народження новий мобільний телефон. Для цього 10.11.2018 він взяв у банку споживчий кредит на суму 30 000 грн. та оформив ще низку супутніх послуг, за які було окремо сплачено 500 грн. Однак, вже 20.11.2018, за тиждень до дня народження дівчини, між Ковалем і Бойко сталася сварка, в результаті якої товариські стосунки було розірвано.

Коваль не мав наміру оновлювати свій особистий телефон, тож вирішив звернутися до банку і відмовитися від договору про споживчий кредит та усіх супутніх послуг.

Чи має Коваль, за даних обставин, право відмовитися від договору про споживчий кредит? Чи можливо повернути кошти, сплачені за супутні послуги? Як це зробити? Складіть проект відповідного документа. Чи змінилась би ситуація, якби сварка сталася за день до дня народження дівчини?

21. Олійник, керуючи автомобілем марки Renault, став учасником дорожньо-транспортної пригоди (далі – ДТП) за участі автомобіля марки Volkswagen, яким керував Кравчук. Винуватцем у скоєнні ДТП було визнано Кравчука, який був притягнутий до адміністративної відповідальності. Олійник звернувся до приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «Ліберті» (далі – Страховик) з яким Кравчуком було укладено договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, за умовами якого застраховано відповідальність Кравчука, як власника транспортного засобу Volkswagen з вимогою про виплату страхового відшкодування. Страховик відповідно до страхового акта провів виплату Олійнику 24 370 грн. страхового відшкодування.

Оскільки Кравчук не повідомив Страховика про ДТП, останній, згідно з пп. «г» пп. 38.1.1 п. 38.1 ст. 38 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», після виплати страхового відшкодування Олійнику звернувся згідно з пп. «г» пп. 38.1.1 п. 38.1 ст. 38 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» до Кравчука з регресним позовом про стягнення з нього 24 370 грн.

Кравчук проти регресного позову заперечував, посилаючись на те, що після ДТП він кілька днів перебував у стресовому стані, а Страховика про настання ДТП повідомив Олійник через сім днів після ДТП. Крім того, Кравчук вказав на те, що Страховик добровільно здійснив виплату страхового відшкодування Олійнику.

На яке питання розраховано завдання? Як слід вирішити справу? Чи зміниться рішення суду, якщо буде встановлено, що Кравчук повідомив Страховика про ДТП після звернення до останнього Олійника?

Т е м а 7. Порушення прав споживачів

Питання для обговорення

1. Межі дії законодавства про захист прав споживачів.
2. Споживач як суб'єкт порушеного права.
3. Види порушення прав споживачів.

22. Сірко купив квиток на потяг Київ-Одеса. Завчасно приїхавши у день відправлення до вокзалу, він дізнався з інформаційного табло про те, що потяг відправляється на двадцять хвилин раніше за час вказаний у квитку. Намагаючись не запізнитися на потяг за нових умов, Сірко вимушений був поквипитись і, підіймаючись по сходах у вагон, не втримався на їх скрижанілій поверхні та впав на перон, підвернувши ногу.

Через дві години нижня частина правої ноги Сірка розпухла та посиніла, стало неможливим наступати на неї та взагалі пересуватися без сторонньої допомоги. До того ж почалися нестерпні болі в місті пошкодження. З огляду на стан хворого на найближчій станції йому було викликано бригаду швидкої медичної допомоги та знято з потяга.

У лікарні невідкладної допомоги, куди Сірка доставила «швидка», після огляду лікарем та проведення рентгенографії, йому був поставлений діагноз «перелом внутрішньої щиколотки» та запропоноване стаціонарне лікування в місцевій лікарні.

Закінчивши лікування та виписавшись з лікарні Сірко звернувся до регіональної філії «Південно-західна залізниця» АТ «Укрзалізниця» з наступними вимогами: повернути вартість квитка за проїзд в потязі Київ – Одеса, надати йому аналогічний квиток на обрану ним дату, відшкодувати вартість лікування та перебування в чужому місті, відшкодувати моральну шкоду.

В отриманій відповіді зазначалося, що АТ «Укрзалізниця» не несе відповідальності за завдану Сірку шкоду, на дані відносини не розповсюджується дія закону України «Про захист прав споживачів». Сірко міг

би претендувати на поновлення свого проїзного документа до Одеси, але пропустив строки подачі заяви про це.

На які питання розраховане завдання? Проаналізуйте вимоги пана Сірка та відповідь АТ «Укрзалізниця». Надайте аргументовані пропозиції для захисту інтересів обох сторін. Як слід вирішити спір?

23. Підприємець Дзюба, який надавав послуги з доставки їжі та непродовольчих товарів з магазинів міста, уклав договір купівлі-продажу з ТОВ «Автотрейдинг» (офіційний дилер Сітроен в Україні). За цим договором він придбав автомобіль Сітроен Berlingo Фургон. Гарантійними умовами, які містилися в додатку до договору, передбачався гарантійний строк на даний товар в межах 2 років без обмеження пробігу. Дзюба також купив «розширення гарантії» від дилера ще на 2 роки на тих самих умовах.

Через тридцять місяців Дзюба звернувся до ТОВ «Автотрейдинг» з вимогою про ремонт деяких систем автомобіля, які на його думку працювали не належним чином. Після огляду майстрами СТО були виявлені дефекти та недоліки, які було визнано такими, що сталися з вини виробника. Але Дзюбі було відмовлено в гарантійному обслуговуванні його автомобіля з наступних підстав. Останні два рази автомобіль проходив періодичне технічне обслуговування (далі – ПТО) не на авторизованих сервісних станціях, про що свідчать встановлені не фірмові запчастини та відсутність записів у сервісній книжці. Відповідно до гарантійних умов проходження ПТО на авторизованих сервісних станціях є необхідною умовою дотримання гарантійних зобов'язань виробником та дилером.

Під час останнього ПТО на СТО ТОВ «Автотрейдинг» особі, яка здавала автомобіль на станцію, було повідомлено про необхідність заміни деяких вузлів, конструктивні особливості яких й призвели до тієї поломки, з якою звернувся до СТО Дзюба. Про це є запис у відповідних документах, які були оформлені по результатам ПТО. На той момент таких запчастин не було в наявності і клієнтові було запропоновано повернутися до СТО за тиждень, чого зроблено не було.

Обслуговуючи автомобіль на СТО ТОВ «Автотрейдинг» з самого першого ПТО Дзюба неодноразово оплачував рахунки саме як суб'єкт підприємницької діяльності і у розмовах з персоналом СТО не приховував того, що автомобіль використовується на постійній основі для доставки товарів. Відповідно договір купівлі-продажу даного автомобіля не можна кваліфікувати як роздрібний, а покупця як споживача.

Дзюба звернувся до адвоката за консультацією.

На які питання розраховане завдання? Проаналізуйте відповідь і доводи ТОВ «Автотрейдинг» та надайте відповідь за консультацією. Як слід вирішити спір?

24. Прийшовши до продуктового магазину, Коваленко кілька разів опинявся у ситуаціях, які він розцінює порушенням своїх прав як споживача. Так, коли він попросив продавця нарізати йому 500 грамів сиру зі шматка, який лежав під склом у вітрині прилавку та мав зазначену ціну на упаковці, продавець відмовив йому в цьому, пояснивши, що даний шматок є зразком і не підлягає продажу. Натомість він запропонував Коваленко нарізати сир з іншого шматка, що і було зроблено.

Дізнавшись з рекламного банеру перед входом до магазину про те, що до останнього був завезений імпортований сорт пива, який Коваленко дуже рідко бачив у продажу, він вирішив придбати декілька склянок. Але у відповідному відділі з'ясувалось, що такого сорту пива вже немає і Коваленко було відмовлено у його придбанні.

Підійшовши до кас, Коваленко дізнався, що через перевірку залишків товару покупців обслуговує лише одна каса, яка через певні особливості може приймати платежі лише зі сплатою комісії у 3% від суми покупки.

Дочекавшись кінця перевірки інших кас, Коваленко звернувся до звичайної каси, але й там при оплаті йому було відмовлено у прийнятті дисконтної карти даного магазину через зміни умов дисконтної програми та проведену заміну карток постійним покупцям. При цьому через необізнаність в роботі відповідних програм і пристроїв, касир відмовила Коваленко і в здійсненні безготівкової оплати придбаного товару.

Оплативши згодом товар в іншій касі, Коваленко, перевіряючи чек, виявив розходження з ціною, вказаною у ньому, тобто оплаченою, та ціною на упаковці товару, який він придбав. Як з'ясувалось, робітники магазину після зміни цін на певні товари не встигли поміняти інформацію на етикетках самих товарів.

На які питання розраховане завдання? Проаналізуйте наведені ситуації та визначить які права Коваленко як споживача були порушені.

Т е м а 8. Захист прав споживачів

Питання для обговорення

1. Позасудові способи захисту прав споживачів.
2. Органи влади у сфері захисту прав споживачів.
3. Повноваження та компетенція контролюючих органів у сфері захисту прав споживачів.
4. Порядок звернення споживачів за захистом своїх прав до відповідних органів.

25. Петрів придбав у ФОП Олексієнко телефон марки «Sumsyng», який через місяць раптово перестав працювати. На звернення до продавця з вимогою замінити придбаний товар на якісний, Петрів отримав відмову. Вирішивши до подання позову до суду скористатися позасудовими способами захисту своїх прав, Петрів звернувся до юриста за консультацією.

На які питання розраховане завдання? До яких органів у разі порушення прав споживача може звернутися Петрів і яка їх компетенція? Спрогнозуйте можливі наслідки такого звернення і підготуйте відповідь..

26. Батьки дітей, які відвідують дошкільний навчальний заклад «Сонечко» (далі –заклад), неодноразово звертались до адміністрації цього закладу зі скаргами на якість харчування дітей. Не отримавши належної реакції з боку адміністрації закладу, батьки вирішили звернутися до Управління захисту споживачів Головного управління Держпродспоживслужби в Харківській області.

На які питання розраховане завдання? Чи належний орган для захисту своїх прав обрали батьки? Які особливості державного контролю за якістю харчових продуктів? Який алгоритм дій слід застосовувати в подібній ситуації? Які наслідки звернення батьків до контролюючих органів?

27. Остапчук протягом тривалого часу страждав від болю в спині. Знайомий масажист порадив йому подивитися канал лікаря Потапенко на youtube, на якому останній показував авторський курс фізичних вправ для оздоровлення організму, в тому числі й для зняття болю в спині. Для повноцінних занять необхідно було використовувати тренажер, який був розроблений самим лікарем. Потапенко не пропонував купувати у нього такі тренажери, натомість продавав креслення та інструкцію для самостійного збирання такого пристрою. Зв'язавшись з ним, Остапчук висловив жаль з приводу того, що він сам не зможе зібрати тренажер. Потапенко запропонував йому за значно меншу плату повідомити контакти майстра, котрий виробляє для нього ці пристрої. Погодившись на таку пропозицію, Остапчук замовив у майстра бажаний тренажер.

Після декількох занять на тренажері стан Остапчука значно погіршився. Звернувшись до закладу охорони здоров'я, він з'ясував, що саме вправи на тренажері такої конструкції призвели до цього. У відповідь на претензію Остапчука, лікар Потапенко дуже здивувався та попросив надіслати йому фото зібраного тренажеру. Проаналізувавши їх, він повідомив Остапчука про те, що тренажер зібраний неправильно та не відповідає його розробці.

На які питання розраховане завдання? До кого та з якими вимогами слід звертатися Остапчуку? Як слід вирішити спір?

Т е м а 9. Недійсність договорів у сфері захисту прав споживачів

Питання для обговорення

1. Особливості підстав визнання недійсними договорів у сфері захисту прав споживачів.
2. Недійсність договорів, укладених внаслідок нечесної підприємницької практики.
3. Недійсність договорів, укладених поза торгівельними або офісними приміщеннями.
4. Недійсність договорів, укладених на відстані.
5. Недійсність окремих умов договорів, що обмежують права споживача.

28. 14 травня Павлюк уклав з ТОВ «ЛК Автоплюс» договір фінансового лізингу, за умовами якого ТОВ «ЛК Автоплюс» (лізингодавець) зобов'язувалось придбати і передати Павлюку (лізингоодержувач) у користування автомобіль марки «Nissan Quashkai», а Павлюк зобов'язувався прийняти предмет лізингу та сплачувати лізингові платежі згідно з умовами договору.

За умовами договору Павлюк зобов'язувався сплатити: (а) комісію за організацію укладення договору в розмірі 35000 грн. в день укладення договору; (б) сплачувати лізингові платежі після підписання Акту приймання-передання автомобіля щомісяця в розмірі 25 000 грн.

Павлюк сплатив комісію в день укладення договору. Проте 20 травня у зв'язку із суттєвою зміною життєвих обставин він звернувся до лізингодавця з вимогою про розірвання договору і повернення сплачених коштів.

Лізингодавець відмовився задовольняти вимогу Павлюка про повернення сплачених коштів, вказуючи на те, що за умовами договору у разі його розірвання до підписання Акту приймання-передання автомобіля, сплачена сума комісії поверненню не підлягає. Крім цього, з лізингоодержувача додатково стягується штраф у розмірі 20 % від вартості автомобіля.

У зв'язку з цим Павлюк звернувся до суду з вимогою про визнання вказаного договору недійсним через: (а) несправедливість умов договору (зокрема, умови щодо неповернення суми комісії у разі розірвання договору, а також умови, згідно з якою лізингодавець не несе відповідальності за переданий товар); (б) недотримання вимоги про нотаріальне посвідчення цього договору.

На які питання розраховане завдання? У яких випадках договір в цілому може бути визнаний недійсним, якщо окремі його умови є несправедливими? Як слід вирішити спір?

29. Сердюк 20 жовтня уклав з ТОВ «ПромАвто» договір для придбання автомобіля в групі. На виконання умов договору Сердюк сплатив 70 000 грн.

Однак зі впливом декількох місяців автомобіль Сердюку так наданий і не був. Тому Сердюк звернувся до ТОВ «ПромАвто» з вимогою про розірвання договору і повернення сплачених коштів. У відповідь ТОВ «ПромАвто» повідомило, що договір є розірваним, але повернення коштів відбудеться після їх повернення 60 іншим учасникам, які знаходяться у черзі перед ним.

Тому Сердюк звернувся до суду з вимогою про визнання договору недійсним як такого, що вчинений з використанням нечесної підприємницької практики.

На які питання розраховане завдання? Як слід вирішити цю справу?

30. Стороженко вирішив придбати в Інтернет-магазині смартфон марки Samsung A30. Для цього він оформив відповідне замовлення на сайті магазину. Одразу після цього, на його електронну пошту надійшло повідомлення такого змісту:

«Шановний покупець! Ви оформили замовлення телефону Samsung A30 на сайті нашого магазину. Вартість цього телефону складає 6240 грн. У разі виникнення будь-яких питань, звертайтеся до нас за телефоном: 0446785698. Наша адреса: м. Київ, вул. Володимирська, 8».

Через декілька днів товар надійшов у відділення «Нової пошти», де Стороженко його забрав. Під час огляду товару Стороженко побачив, що на зворотному боці міститься наклейка з серійним номером телефона, яка застерігала «не знімайте наклейку». Як з'ясувалася, цю наклейку не можна знімати протягом усього гарантійного строку, інакше йому буде відмовлено у здійсненні гарантійного ремонту.

Вважаючи, що вказана наклейка суттєво псує вигляд телефону, та посилаючись на те, що на сайті Інтернет-магазину містилося зображення телефона без наклейки, Стороженко через 20 днів з моменту отримання товару відправив назад телефон та звернувся до магазину з заявою про недійсність укладеного ним договору і повернення йому сплачених коштів у подвійному розмірі, оскільки, на його думку, розміщення на сайті магазину зображення товару без наклейки свідчило про введення його в оману (ст. 230 ЦК). Однак магазин відмовився повертати кошти і запропонував забрати телефон.

Тоді Стороженко звернувся до суду з вимогою про визнання договору недійсним і про повернення сплачених коштів у подвійному розмірі, посилаючись на те, що крім введення його в оману, магазин також допустив порушення положень Закону України «Про захист прав споживачів» щодо укладення договорів поза торгівельним або офісним приміщенням і не надав йому підтвердження укладення договору згідно цих вимог.

На які питання розраховане завдання? Чи існують підстави для визнання недійсним договору купівлі-продажу? Як слід вирішити спір?

СПИСОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСІХ ТЕМ

Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. ст. 356.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 30. ст. 379.

Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III // *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 р. № 1701-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. ст. 412.

Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 17.06.2001 р. № 2664-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 1. ст. 1.

Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 р. № 124-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. ст. 96.

Про метрологію та метрологічну діяльність: Закон України від 05.06.2014 р. № 1314-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 30. ст. 1008.

Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 р. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 31. ст. 1058.

Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 р. № 2735-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 21. ст. 144.

Про загальну безпечність нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 р. № 2736-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 22. ст. 145.

Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції: Закон України від 19.05.2011 р. № 3390-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 47. ст. 531.

Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 27. ст. 218.

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003

Резолюція 39/248 Генеральної Ассамблеї ООН "Руководящие принципы для защиты интересов потребителей" від 09.04.1985 р. сайт url: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_903#Text.

Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. ст. 64.

Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. ст. 389.

Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22.11.1996 р. № 543/96-ВР. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80>

Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01.07.2004 р. № 1961-IV. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>

Про споживче кредитування : Закон України від 15.11.2016 № 1734-VIII. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>

Про страхування : Закон України від 7.03.1996 р. № 85/96-ВР (в ред. Закону України від 4.10.2001 р. № 2745-III). *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 № 2346-III. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>

Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр>

Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4038-12>

Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України від 14.01.2000 № 1393-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 12. ст. 95.

Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1560-12>

Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18.05.2017 р. № 2042-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 31. ст. 343.

Про архітектурну діяльність : Закон України від 20.05. 1999 р. №687-XIV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14>

Про будівельні норми : Закон України від 05.11.2009 р. №1704-VI. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1704-17>

Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності : Закон України від 14.10.1994 р. №208/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208/94-вр>

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння будівництву : Закон України від 16.09.2008 р. №509-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-17>

Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва : Закон України від 25.12.2008 р. №800-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-17>

Про основи містобудування : Закон України від 16.11.1992 р. №2780-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>

Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/324/95-вр>

Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2657-12>

Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві : постанова Каб. Міністрів України від 01.08.2005 р. № 668. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-п>

Про затвердження Порядку видачі будівельного паспорта забудови земельної ділянки : наказ Мінрегіонрозвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.07.2011 р. №103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-11>

Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері торгівлі і послуг та визначається періодичність здійснення Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів планових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства про захист прав споживачів: постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 № 54. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/54-2019-п#Text>

Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю : постанова Каб. Міністрів України від 23.05.2011 р. № 553 URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/553-2011-п>

Про затвердження правил побутового обслуговування населення: постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.1994 р. № 313. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/313-94-п#Text>.

Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів : постанова правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14#Text>

Про затвердження Порядку накладення стягнень за порушення законодавства про захист прав споживачів: постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 р. № 1177. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2002-п#Text>.

Про реалізацію окремих положень Закону України "Про захист прав споживачів": постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 № 172 сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-94-п#Text>.

Про затвердження положень щодо захисту прав споживачів: постанова Верховної Ради України; Положення від 25.01.1995 № 26/95-ВР. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26/95-вр#Text>.

Про затвердження Порядку гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів: постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2002 № 506. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/506-2002-п#Text>.

Про затвердження переліку груп технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту (обслуговуванню) або гарантійній заміні, в цілях застосування реєстраторів розрахункових операцій: постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 р. № 231. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231-2017-п#Text>.

Про затвердження Концепції впровадження стандартів Європейського Союзу за методом "обкладинки": наказ Мінекономрозвитку України від 16.11.2011 № 224. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va224731-11#Text>.

Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд: постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1069. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1069-2016-п#Text>.

Порядок провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 р. N 833 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF>

Правила комісійної торгівлі непродовольчими товарами: Затв. наказом Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 13.03.1995 р. №37 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0079-95>

Правила торгівлі у розстрочку фізичним особам: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2011 р. №383 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/383-2011-%D0%BF>

Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів: Постанова пленуму Верховного суду України від 12.04.1996 № 5. сайт url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-96#Text>.

Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>

Архіпов, В. В. Судово-товарознавча експертиза товарів народного споживання та послуг: теорія та практика : навч.-практ. посіб. / В. В. Архіпов. - 2-е вид. - Київ : Центр учб. літ., 2016. - 306 с.

Андренко О., Вороніна Л. Проблеми розвитку депозитних операцій банківських установ. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2018. С. 37-41.

Банасевич І. І. Окремі аспекти поняття "споживач" в цивільному праві України. *Актуальні проблеми приватного права* : матеріали XVII наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 22 лют. 2019 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Харків. обл. осередок всеукр. громад. орг. "Асоціація цивілістів України". Харків : Право, 2019. С. 148-151.

Банасевич І. І. Споживчий договір: поняття та ознаки. *Науковий вісник публічного та приватного права*: Зб. наук. пр. / НДІ публ. права ; голов. ред. В. В. Галунько. Київ : Наук.-дослід. ін-т публ. права, 2018. Вип. 5, Т. 1. С. 76-80.

Білецька Ю. Правовий статус сторін договору страхування цивільно-правової відповідальності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. № 4, URL: <http://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/912>.

Борисова В. І. Договір купівлі-продажу. *Договір як універсальна правова конструкція*: монографія /А. П. Гетьман, В. І. Борисова, О. П. Євсєєв та ін.; за ред. А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків: Право, 2012. Розд. 2, гл. 1. С. 26-56.

Борисова В. І. Побутовий підряд. *Цивільне право: підручник*: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, А. Г. Бірюкова та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2014. Т. 2. Розд Х1, гл. 43, § 2. С. 367-371.

Вінник, О. Правові засади захисту прав споживачів у сфері електронної торгівлі [Текст] / О. Вінник // Київський національний торгово-економічний університет. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2017. - N 5. - С. 24-30.

Горблянський, В. Я. Захист прав споживачів за договором про надання послуг. автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 - Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. - Івано-Франківськ : Б. в., 2019. 19 с.

Дзюбенко А. Д. Особливості розвитку споживчого кредитування в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2018. №27-2. С. 87-92.

Ільченко Г. О. Цивільно-правовий захист прав споживачів страхових послуг. автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 - Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. НДІ приват. права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України. Київ : [б. в.], 2016. 20с.

Коваль Н. О. Банківський менеджмент : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2017. 85 с.

Коробцова, Н.В., Хоменко М. Основні гарантії і механізми захисту прав споживачів під час придбання продукції через мережу Інтернет [Текст] / М. Хоменко, Н. В. Коробцова // Підприємство, госп-во і право : наук.-практ. госп.-прав. журн. - 2019. - № 3. - С. 74-79.

Коршакова, О.М. Проблематика відшкодування моральної шкоди за позовами про захист прав споживачів [Текст] / Коршакова О. М. // Міжнародний гуманітарний університет. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: юриспруденція : зб. наук. пр. / Міжнар. гуманіт. ун-т. - Одеса, 2015. - Вип. 15, т. 2. - С. 27-29.

Коссаk В. М. Теоретико-практичні проблеми захисту прав споживачів. *Спогади про Людину, Вчителя, Цивіліста-епoxy*: до 85-річчя від Дня народж. акад. Ярославни Миколаївни Шевченко / Громад. орг. "Ліга проф. права, д-рів юрид. наук та д-рів філософії у сфері права". Київ : АртЕк, 2017. С. 140-152 .

Коссаk В. Правова природа договорів у будівництві. *Право України: Юрид. журн.* 2015. № 4. С. 77 - 87. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravoukr_4_15/Kossak_4_15/

Мельник І. А. Правова природа споживчого кредитування. *Актуальні проблеми приватного права* : матеріали XVII наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 22 лют. 2019 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Харків. обл. осередок всеукр. громад. орг. "Асоціація цивілістів України". Харків : Право, 2019. С. 354-356.

Микитенко Л. Парадигма забезпечення права споживача на інформацію. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право.* 2016. № 1. С. 47-55.

Музика Т. О. Питання захисту прав споживачів у відносинах купівлі-продажу товару за зразками. *Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав*: матеріали "круглого столу", присвяч. пам'яті проф. Ч. Н. Азімова, м. Харків, 16 груд. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. цивіл. права, Київ. регіон.центр НАПрН України, Всеукр. громад. організація "Асоц. цивілістів України". Харків : Б. в., 2017. С. 224-232.

Муляр М. С. Поняття і сутність оцінки кредитоспроможності споживача. *Держава і право: Юридичні науки*: зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ : Юрид. думка, 2018. Вип. 80. С. 113-124.

Муляр М. С. Правове регулювання діяльності кредитного посередника у споживчому кредитуванні в аспекті гармонізації законодавства України з правом ЄС. *Держава і право : Юридичні науки* : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ : Юрид. думка, 2017. Вип. 76. С. 126-135.

Печений О. П. Деякі проблеми захисту прав споживача у відносинах зберігання. *Вісник національної асоціації адвокатів України*. 2018. № 3. С. 27-35.

Погребняк В. Я. Визначення поняття споживчого кредиту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. Юриспруденція. 2015. № 16. Т.2. С. 37-39.

Погребняк В. Я. Цивільно-правове регулювання відносин споживчого кредитування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2016. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Pogrebnyak/d_Pogrebnyak.pdf.

Поплавська М.В. Досвід правового регулювання права споживача на інформацію про продукцію за законодавством України та ЄС [Текст] / М. В. Поплавська // О noua perspectiva a proceselor de integrare europeana a Moldovei si Ucrainei: aspectul juridic : conferinta inernationala stintsfico-practica, 25-26 martie 2016 / Institutul cercetari juridice si politice al academiilor de stinte a Moldovei. - Chisinau, Republica Moldova, 2016. - [Ч. 1]. - С. 277-280.

Ткачук О. М. Закон України "Про захист прав споживачів": постатейний покажчик правових позицій Верховного Суду України (практика 2011-2018 років). Харків. Право, 2019. 200 с.

Шаповал О. А. Управління ризиками банківського споживчого кредитування: дис. ... канд. економ. наук : 08-00-08 / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ, 2017. 261 с.

Шульц Е. П. Особливості сучасної депозитної політики банків. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2015. №3 Т. 113. С. 29-32.

Янишен В. П. Відповідальність страховика за договором страхування // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». – 2016, – №22. – С. 105-108.

Янишен В. П. Договір факторингу: окремі питання теорії та правозастосування // *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки», – 2016. – №5. – С. 119-122.

Янишен В. П. Закон України «Про споживче кредитування»: нові стандарти захисту прав позичальників. *Проблеми законності* : зб. наук. праць / відп. ред. В. Я. Тацій. – Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, – 2017. Вип. 139. – С. 52-62.

Янишен В. П. Законодавче забезпечення відновлення кредитування / В. П. Янишен // Теорія і практика правознавства: *Електронне наукове фахове видання*

НЮУ ім. Ярослава Мудрого, –2018. Вип. 2 (14). – С. 1–18. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/149536/148935>.

Янишен В. П. Правові засади захисту прав споживачів фінансових послуг. Теорія і практика правознавства: *Електронне наукове фахове видання НЮУ ім. Ярослава Мудрого*. – 2019. – Вип. 2 (16). С. 1–13. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/186027/185869>.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – вид позааудиторної навчальної роботи студента навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу та сприяє поглибленню й розширенню його знань в сфері захисту прав споживачів.

Формами самостійної роботи є: доопрацювання матеріалів лекції, опрацювання додаткової літератури, нормативно-правових актів, судової практики до тем, що виносяться на практичні заняття, і тих питань, які підлягають самостійному опрацюванню.

Мета - підготовка до контрольних навчальних заходів.

ЗМІСТ

Вступ	2
Завдання до практичних занять та самостійної роботи	4
Список нормативно-правових актів та літератури	24
Самостійна робота.....	31

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ»**

для студентів денної форми навчання
першого (бакалаврського)
освітньо-кваліфікаційного рівня
галузі знань 08«Право»
спеціальності 081 «Право»

Харків 2021

Методичні матеріали та завдання до практичних занять з навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» для студентів денної форми навчання першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: В. І. Борисова, Л. М. Баранова, Ю. Є. Ходико та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 35 с.

У к л а д а ч і: В. І. Борисова,
Л. М. Баранова,
О. О. Біляєв,
А. Г. Донець,
Т. В. Дуденко,
К. В. Кацюба,
Н. Ю. Філатова-Білоус,
Ю. Є. Ходико,
В. П. Янишен

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права № 1
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 1 від 2 вересня 2021 р.)

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021

Навчальне видання

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ»**

для студентів денної форми навчання першого
(бакалаврського)
освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 08
«Право» спеціальності 081 «Право»

У к л а д а ч і: БОРИСОВА Валентина Іванівна,
БАРАНОВА Людмила Миколаївна,
БІЛЯЄВ Олександр Олександрович,
ДОНЕЦЬ Антон Геннадійович,
ДУДЕНКО Тетяна Володимирівна,
КАЦЮБА Карина Валеріївна,
ФІЛАТОВА-БІЛОУС Наталія Юліївна,
ХОДИКО Юрій Євгенович,
ЯНИШЕН Віктор Петрович

Відповідальний за випуск *В. І. Борисова*